KANSEN VOOR WEIDEVOGELS EN BIJEN

KOEIEN, WEIDEVOGELS EN WILDE BIJEN **BIJTEN ELKAAR (NIET)?**

Er is al veel over geschreven: het gaat slecht met de insecten en weidevogels in het Nederlandse boerenland. Dit heeft verschillende oorzaken, maar wat kunnen wij nu doen om het tij te keren? Maatregelen voor de weidevogels kunnen ook de wilde bijen in Nederland helpen.

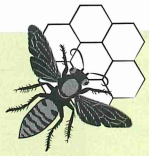
TEKST ASTRID MANHOUDT, GOAITSKE IEPEMA & SONNE COPIJN | FOTO'S GOAITSKE IEPEMA

Kruidenrijk grasland met veel bloeiende kruiden en grassen bieden de wilde bijen en weidevogels voldoende ruimte om te foerageren en zich voort te planten. Vanaf vroeg in het voorjaar moeten bloeiende planten aanwezig zijn in structuurrijke vegetatie liefst tot en met het najaar. Een grote variatie aan kruiden levert automatisch ook een gevarieerde vegetatiestructuur met een grote afwisseling van micro-klimaatjes. Weidevogels hebben daarnaast kruidenrijke graslanden of plas-draspercelen nodig, waar de kuikens veilig vliegvlug kunnen worden.

(Greppel)plas-dras en/of natuurvriendelijke oevers bieden een natuurlijke overgang van dras naar een droge bodem. Het water in de bodem of op het perceel remt de grasgroei en zorgt voor een grote variatie in de structuur van de vegetatie en het perceel. Op de overgang van nat naar droog is de bodem zacht en kunnen weidevogels zoals de grutto en de tureluur makkelijk wormen en emelten uit de bodem prikken om te foerageren. Ook biedt de pollige vegetatie dekking voor de kuikens en vogels tegen roofvogels en andere predatoren. De open droge zanderige grond in de zon biedt bovendien verschillende microklimaatjes waarin wilde bijen kunnen broeden en hun larven kunnen opgroeien.

Inpasbaar op alle bedrijven. Alle boeren, die graag wat willen doen voor vogels en bijen kunnen aan de slag met de bovenstaande maatregelen. Door bijvoorbeeld te beginnen het aanpassen van het maaibeheer en de bemesting van één of meerdere slootkanten, kan binnen een paar jaar een meer soortenrijke rand ontwikkeld worden. Ook het opzetten van het waterpeil in een sloot of het dichtzetten van een greppel in het vroege voorjaar helpt al. Ook dit soort simpele maatregelen dragen bij aan meer wilde bijen, insecten en boerenlandvogels in Nederland. ■

Astrid Manhoudt en Goaitske Iepema werken bij Hogeschool Van Hall Larenstein
Sonne Copijn is imker en oprichter van Bee foundation

WILDE BIJEN

Voedsel: stuifmeel en nectar van met name meerjarige, inheemse composieten en schermbloemigen. Vliegafstand is 200-500 meter max. daarna moeten de bijen bij-tanken voordat ze weer verder kunnen vliegen.
Broedgelegenheid: open zanderige grond op de zon, zoals slootkanten, greppeltjes en dergelijke, waarbij structuurvariatie belangrijk is voor het ontstaan van microklimaatjes.
Belang: Insecten zijn wat betreft aantallen (kg) met 75 -80 procent achteruitgegaan in West Europa binnen 25 jaar! Meer dan 50 procent van de soorten wilde bijen in Nederland staan op de rode lijst. Bijen zijn essentieel voor de bestuiving van planten, struiken en bomen inclusief groenten en fruit, 85 procent van alle plantensoorten moeten bestoven worden.

WEIDEVOGELS

Voedsel: wormen en emelten van langpootmuggen zijn de belangrijkste voedselbron voor de volwassen vogels. De pullen van weidevogels worden vliegvlug op een dieet van insecten zoals kevers, muggen en vliegen.
Broedgelegenheid: structuurrijk en kruidenrijk grasland met in de nabijheid (greppel) plas-dras of percelen met een hoog waterpeil en beweide graslanden.
Belang: De grutto, de belangrijkste weidevogel in Nederland is sinds de jaren 70 in de vorige eeuw terug gelopen van 120.000 broedparen naar minder dan 35.000 broedparen nu. 40 procent van de Europese populatie grutto's broedt in Nederland.